

יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד -

There is a date in the גט, but there is only one witness

OVERVIEW

The כתב בכתב ידו ואין ג' גיטין פסולין משנה teaches us about two similar cases; (according to the מ"ד who interprets this latter case in a situation where it was written בעל יד). תוספות will explain why it is necessary for the משנה to teach us both of these cases.

anticipates a question:

למאן דאמר כתב ידו ועד שנינו -

According to the one who interprets this case of א"א בו אלא ע"א, **saying that the משנה is discussing** a situation where **it was written in the husband's handwriting¹**, and in addition a **witness** signed the גט, there will be a question; since in the case of א"א כתב ידו וע"א it is a פסול גט, then certainly in the case of כתב ידו וע"א it is surely פסול. Why does the משנה need to teach us that כתב ידו ואין עליו עדים is פסול?!

replies: the reason -

תנא כתב בכתב ידו ואין עליו עדים לאשמועין דאפילו הכי הולד כשר -

The משנה teaches us the case of **כתב בכתב ידו ואין עליו עדים**, **to inform us** that even though there is no עד at all, **nevertheless the child** who will be born to this woman, after remarrying on the basis of this פסול גט, (he) will be a **ולד כשר**.²

The question may be asked in reverse³ if in the case of כתב בכתב ידו ואין עליו עדים the וולד is כשר then certainly in the case of א"א כתב ידו וע"א the וולד would surely be כשר; why is there a need⁴ to tell us this דין as well? תוספות replies: The משנה -

וסיפא דאין בו אלא עד אחד איצטריך דאפילו הכי לא תנשא לכתחילה:

needs to state the concluding case of א"א בו אלא ע"א; that notwithstanding that there is **כתב יד הבעל** and an א"א, **nevertheless she should initially not remarry** based on this גט alone for it is a פסול גט.⁵

¹ This מ"ד is of the opinion that if it would be only ועד סופר then the וולד is not כשר.

² See previous ד"ה תוס' that כתב ידו is חתימה גדולה מזו.

³ See 'Thinking it over' # 1.

⁴ See 'Thinking it over' # 2.

⁵ See previous ד"ה תוס' that the reason it is a פסול גט, is because it is אין בו זמן.

SUMMARY

It is necessary to state the case of כתב בכתב ידו ואין עליו עדים to inform us that even if there are no עדים, nevertheless הולד כשר. Conversely it is necessary to inform us of the case of אין בו זמן ואין בו אלא ע"א, that even if it was בכתב יד, nevertheless לא תנשא לכתחילה, הבעל.

THINKING IT OVER

1. כתב בכתב ידו דין at first explains why it is necessary to state the תוספות and then afterwards explains why it is necessary to state אין בו אלא ע"א.⁶ Is there a reason why תוספות follows this order and not the reverse?

2. Once תוספות felt it necessary to explain why the משנה needs to state the case of כתב ידו וע"א since it states already the case of כתב ידו ואין עליו עדים; it is obvious that from כתב ידו ואין עליו עדים, we cannot assume that the same דין is by כתב ידו וע"א.⁷ Why does תוספות have to conclude and explain why it is necessary to state כתב ידו וע"א?

⁶ See footnote # 3.

⁷ See footnote # 4.